

Verkiezingsthema's Koninklijke VEMW 2023

VEMW 9-puntenplan

De energie-intensieve en waterafhankelijke industrie is van grote waarde voor Nederland. Zij levert essentiële producten voor onze (duurzame) samenleving en draagt significant bij aan onze nationale economie, werkgelegenheid, innovatie en strategische autonomie. Daarnaast is de industrie van groot belang voor ons toekomstig duurzame verdienvermogen. Nederlandse industriële bedrijven maken deel uit van verticaal geïntegreerde, grensoverschrijdende ketens. Met name de bedrijven die aan de basis van deze ketens staan ondervinden toenemende internationale concurrentiedruk als gevolg van onder meer hoge energieprijzen, snel stijgende netwerkkosten, krapte aan energie, water en infrastructuur, en de noodzaak tot snelle verduurzaming.¹ Het is van groot belang voor zowel onze toekomstige welvaart, maar ook voor de verduurzamingsmogelijkheden van de rest van de industrie en van onze samenleving om te bevorderen dat deze bedrijven in Nederland blijven investeren. Onze geografische positie, gecombineerd met een netwerk van industriële bedrijven, toeleveranciers en kennisinstellingen, maken het plausibel dat de Nederlandse basisindustrie in 2050 klimaatneutraal en circulair kan produceren.² Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor deze industrie is daarvoor cruciaal en daarom roepen wij de politiek op om onderstaande maatregelen te nemen.

Energie

1. Marktmodel: gericht op betrouwbare en kosteneffectieve levering van energie en diensten.
 - Verbeter het functioneren van de elektriciteitsmarkt, door implementatie van de aanbevelingen uit de EU-consultatie market design electricity (o.m. inrichting virtuele marktplaatsen, wegnemen belemmeringen voor PPA's).
 - Stel spelregels vast voor een competitieve markt voor waterstof en CC(U)S-diensten. Sluit hierbij zoveel mogelijk aan bij het marktmodel voor elektriciteit en aardgas en betrek representatieve organisaties van marktpartijen hierbij.
2. Infrastructuur elektriciteit, waterstof en CO₂: gericht op het maximaal en doelmatig faciliteren van de markt en de verduurzaming van de samenleving.
 - Borg wettelijk een effectieve en transparante planning van netcapaciteit met borging van betrokkenheid van representatieve organisaties van netgebruikers).
 - Voorkom onbeperkte stijging van netkosten door introductie van prikkels voor doelmatige netinvesteringen en doelmatig netgebruik. Voorbeelden: kostenreflectieve nettarieven voor alle gebruikers, innovatieve capaciteitsplanning en verruiming van de mogelijkheid voor marktpartijen tot het aanbesteden van aansluitings- en netuitbreidingswerkzaamheden.

¹ Strategy&: "Speelveldtoets 2023, Effecten van de aanscherping van het energie en klimaatbeleid op de industrie", 2023

² The Sustainable Industry Lab: "Groene keuzes voor de Nederlandse basisindustrie", 2023.

- Pak het probleem van netcongestie aan m.b.v. concrete actieplannen voor (a) uitbreiding van netcapaciteit, (b) betere benutting van beschikbare capaciteit, (c) vermindering van vergunning barrières en (d) verbetering van het proces van investeringsplanning.
3. Energiebesparing en -belastingen: gericht op effectieve en efficiënte instrumentatie t.a.v. te bereiken doelen.
 - Hanteer een hybride benadering t.a.v. energiebelastingen: als prikkel voor het realiseren van besparingen door kleinverbruikers en als bijdrage aan de staatskas voor grootverbruikers. Hanteer een hybride benadering t.a.v. energiebesparing: gebruik standaard maatregelen voor standaardsituaties en hanteer maatwerk voor complexe situaties.
 - Houd rekening bij de invoering van gedragsprikkel, zoals de schuif van belasting op elektriciteit naar aardgas, met de feitelijke mogelijkheid van energieafnemers om hun gedrag in de gewenste richting te kunnen veranderen en het handhaven van een internationaal gelijk speelveld (non-energetisch gebruik van kolen en gas; Indirecte Kosten Compensatie).
 4. Leveringszekerheid: gericht op een ongestoorde beschikbaarheid van elektriciteit en aardgas.
 - Verzeker de liquiditeit en het ongehinderd functioneren van commoditymarkten.
 - Verzeker een adequate risicospreiding t.a.v. productiemiddelen. Voor elektriciteit: ruimte voor kernenergie, biomassa en andere energiedragers naast wind en zon. Voor aardgas: maximale productie op de Noordzee, naast import uit Noorwegen, de VS en andere landen. Voor waterstof: combinatie van binnenlandse productie en voldoende importmogelijkheden.
 - Verzeker adequate en doelmatige back-up in de vorm van wettelijk geborgde vulgraden voor gasopslag en uitbreiding van LNG ontvangstcapaciteit en marktprikkel voor aanbod van CO₂-vrij flexibel elektriciteitsvermogen. Hierbij dienen mogelijkheden voor ontsluiting van bestaand en stimulering van nieuw flex-aanbod bij de industrie maximaal benut te worden.
 5. Duurzaamheid: gericht op de versnelling van de industrietransitie en het daarmee veiligstellen van een toekomstig duurzaam verdienvermogen.
 - Erken cruciale rol van de industrie als vliegwiel voor verduurzaming van de samenleving.
 - Neem de belemmeringen weg voor de uitvoering van de industrietransitie (zie het bovenvermelde) en pas ontheffingen toe voor belemmerende stikstofregelgeving.
 - Stel een subsidie-instrumentarium beschikbaar voor afdekking van marktrisico's en onrendabele toppen van CO₂-reductie- en vergroeningsinvesteringen, generiek (bijv. elektrolyzers), waar mogelijk, en maatwerk (bijv. groen staal) waar noodzakelijk
 - Houd rekening met behoud van een internationaal gelijk speelveld voor de energie-intensieve industrie bij het transitiebeleid en het ontwerp van uitvoeringsmaatregelen.

Water

De beschikbaarheid van voldoende water van de juiste kwaliteit, alsmede een gelijk Europees speelveld t.a.v. stoffen en milieukwaliteitsnormen is cruciaal voor een toekomstbestendige industrie.

1. Zet in op het tijdig (2027) realiseren van de doelstellingen van de Europese Kader Richtlijn Water (KRW), onder meer door actualisatie van lozingsvergunningen van bedrijven. Zorg voor een gelijk speelveld in de EU. Hanteer enkel Europese milieukwaliteitsnormen.
2. Stimuleer en faciliteer doelmatig en circulair watergebruik door de industrie. Help bedrijven bij investeringen die nodig zijn voor de reductie-opgave, circulariteit en bronaanpak. Stimuleer (via subsidies) implementatie van nieuwe technologie bij bedrijven.
3. Borg de leveringszekerheid van drinkwater aan bedrijven bij de regionale uitwerking van NPLG en NOVEX door:

- het tijdig aanwijzen van nieuwe bronnen voor drinkwater, deze te beschermen en ruimte te geven om deze ook daadwerkelijk te kunnen benutten.
 - te erkennen dat de drinkwatervoorziening een brede maatschappelijke functie heeft en van groot belang is voor de volksgezondheid, het welzijn én de welvaart van Nederland en dat de zorgplicht van drinkwater óók van toepassing is op de drinkwatervoorziening voor bedrijven die drinkwater nodig hebben.
4. Bevorder de concurrentiepositie van Nederland voor wat betreft de aan water gerelateerde economie. Veranker (water)economische belangen in het Deltaprogramma als ook bij de uitwerking van de structurerende keuzes die het kabinet in 2022 heeft gemaakt inzake de sturende rol van water en bodem in de ruimtelijke ordening